

**Universitat de les
Illes Balears**

Facultat d'Educació

Memòria del Treball de Fi de Grau

Comprensió lectora: marc teòric i proposta d'intervenció didàctica

Silvia Avellaneda Estarellas

Grau d'Educació Primària

Any acadèmic 2018-19

DNI de l'alumne: 41542530E

Treball tutelat per Joan Antoni Mesquida Cantallops
Departament de Llengua Catalana

S'autoritza la Universitat a incloure aquest treball en el Repositori Institucional per a la seva consulta en accés obert i difusió en línia, amb finalitats exclusivament acadèmiques i d'investigació	Autor		Tutor	
	Sí	No	Sí	No
	☐	☐	☐	☐

Paraules clau del treball:
Lectura, comprensió lectora, intervenció didàctica.

Resum

Amb l'elaboració d'aquest treball es vol reflexionar sobre la comprensió lectora i com l'hauríem de tractar dins les aules d'educació primària. Per tal de donar una visió més innovadora sobre aquest tema, s'han elaborat una sèrie d'activitats. Així doncs, en aquest treball de fi de grau, trobareu dues propostes d'intervenció didàctica per als cursos de segon i sisè de primària. Aquestes propostes estan enfocades per aprendre jugant i manipulant el material i, per una altra banda, per treballar la comprensió lectora utilitzant les noves tecnologies, com els ordinadors i la pissarra digital interactiva.

Paraules clau

Lectura, comprensió lectora, intervenció didàctica.

Abstract

The aim of this dissertation is to ponder on reading comprehension and how we should work on it in Primary Education School classes. In order to carry out a more innovative view about this topic, some activities have been developed. Thus, in this dissertation you will find two proposals of didactic intervention for the second and sixth grades. These proposals are approached to learn by playing games and by manipulating the material. Additionally, there is an activity to work the reading comprehension using new technologies, such as laptops and the smart board.

Key Words

Reading, reading comprehension, didactic intervention.

Índex:

1. Justificació del tema elegit	5
2. Objectius	5
3. Marc teòric	6
4. Metodologia	15
5. Proposta d'intervenció didàctica	16
5.1. Aspectes generals de la proposta d'intervenció	17
5.1.1. Proposta d'intervenció per a 2n curs de primària	18
5.1.2. Proposta d'intervenció per a 6è curs de primària	19
5.2. Sessions de la proposta d'intervenció	20
5.2.1. Sessió a 2n de primària	20
5.2.2. Sessió a 6è de primària	21
5.3. Anàlisi i reflexió de la proposta d'intervenció	23
6. Conclusió	26
7. Bibliografia	27
8. Annexos	
Annex 1: cartes joc "memory"	29
Annex 2: fotos intervenció 2n curs	34
Annex 3: preguntes del vídeo	35
Annex 4: lectura <i>Camí a l'escola</i>	36
Annex 5: preguntes qüestionari "Quizziz"	38
Annex 6: respostes qüestionari "Quizziz"	41
Annex 7: fotos intervenció 6è curs	44

1. Justificació

He triat el tema del meu TFG en funció, sobretot, de les meves preferències personals. A més d'això, també perquè sempre he pensat que a les escoles, la comprensió lectora s'hauria de treballar d'una manera més eficaç, ja que pel que he pogut veure aquests darrers anys, no se li dona la importància que, personalment, crec que té disposar d'una bona comprensió de qualsevol text escrit i en qualsevol matèria (i no només a les assignatures de llengües). S'ha d'educar els alumnes a ser persones competents dins la societat actual i, per això, és imprescindible tenir un bon nivell de competència lectora. Per mitjà de la lectura aprenem a obrir la nostra ment, a ser crítics i a tenir una opinió del món en el que vivim. Penso que avui en dia, amb tota la tecnologia que ens envolta, molts infants han deixat oblidats els llibres i, amb ells, la seva imaginació. Com ja he dit, crec que la lectura és una eina bàsica i essencial dins les escoles i dins l'educació en general.

Quan dic que he triat el tema de la comprensió lectora en funció de les meves preferències personals, em refereixo al meu gust per la lectura. Des de petita, a casa, em van educar a estimar la lectura. He tingut la sort de tenir uns pares lectors i sempre veure prestatgeries plenes de llibres a casa. Per això, durant tota la meva infància i adolescència he crescut envoltada de llibres. És, doncs, per aquest motiu que sempre he tingut molt present que una de les funcions d'un bon mestre és ensenyar en la lectura i en transmetre el gust per la lectura. S'ha d'intentar evitar obligar els alumnes a llegir i a llegir coses que no són del seu gust. Penso que si la persona que ensenya no és un bon lector, mai podrà formar bons lectors. S'ha d'ensenyar a estimar la lectura des del cor.

A partir d'aquest TFG espero, a més de fer veure a la gent la importància de la lectura i de la seva comprensió, a aprendre estratègies i mètodes per poder-los aplicar en el meu futur com a docent.

2. Objectius

Els objectius que es pretenen aconseguir amb aquest treball, en relació a la lectura i a la comprensió lectora, són:

- Exposar una base teòrica general sobre la importància de la comprensió lectora i la lectura, així com alguns mètodes i estratègies per posar-la en pràctica.

- Realitzar i posar en pràctica una proposta d'intervenció didàctica sobre competència lectora als cursos de 2n i 6è de primària.
- Apropar els alumnes de primària a la lectura i introduir-los en el gust per la lectura.
- Elaborar la conclusió a partir dels resultats obtinguts en la proposta didàctica realitzada a les aules de primària.

3. Marc teòric

La lectura és un dels aprenentatges més importants i indiscutibles, a més de ser una formació transcendental per a l'escolarització de l'infant i per al creixement intel·lectual de la persona (Cassany, Luna i Sanz, 1993).

Llegir significa, senzillament, comprendre un escrit. Allò més important és interpretar el que signifiquen una sèrie de lletres escrites, construir un significat nou en la nostra ment a partir d'aquests signes escrits. En definitiva, la lectura necessita d'un conjunt de destreses que utilitzem de formes distintes segons la situació en què ens trobem (Cassany, Luna i Sanz, 1993).

Colomer i Camps (1998) expliquen, per la seva banda, que llegir és comprendre un text. Moltes vegades l'escola contradiu aquesta afirmació en basar l'ensenyament de la lectura en una sèrie d'activitats que se suposa que han d'ensenyar a llegir als infants però en les quals mai no és prioritària la voluntat que es compregui el que diu el text. És a dir, que donen preferència a la tasca de desxifrar uns símbols (lletres) amb el seu corresponent so, enlloc de tractar la lectura com una tasca de comprensió del què s'està llegint.

La comprensió lectora és un aprenentatge que requereix d'un context adequat per a produir-se. A més, l'ensenyament de la lectura es caracteritza per atorgar a aquestes activitats una part trivial dels seus esforços (Solé, 1987).

Així com afirma Rincón (2012:54), "l'educació primària és potser una de les etapes més significatives de la formació del lector. Implica l'accés autònom als textos escrits i la possibilitat de continuar-se formant de manera independent".

A partir de la informació del text i dels propis coneixements del lector, s'anirà construint el significat de la lectura en un procés que es pot dividir en tres fases (Colomer i Camps, 1998):

- 1) La formulació d'hipòtesis. Quan el lector comença una lectura hi ha una sèrie d'elements contextuais i textuais que activen alguns dels seus esquemes de

coneixement i el condueixen a formular anticipacions sobre el contingut del text. Aquestes anticipacions o hipòtesis creen expectatives, preguntes més o menys explícites amb les quals el lector suposa que el text li donarà les respostes si continua llegint.

- 2) La verificació de les hipòtesis fetes. Les anticipacions realitzades pel lector han de ser confirmades en el text.
- 3) La integració de la informació i el control de la comprensió. Si la informació és coherent amb les hipòtesis anticipades, el lector la integrarà en el seu sistema de coneixements per anar formant el significat del text a través de les diferents estratègies de raonament.

Tal com també indiquen Cassany, Luna i Sanz (1993:201), “el procés de formular i verificar hipòtesis és l’essència de la comprensió, és la interacció entre el que ja sabem i el que diu el text. És un procés instantani i actiu, que es treballa durant tota la lectura”.

Colomer i Camps (1998), expliquen que els factors que condicionen la comprensió d’una lectura es relacionen amb els dos elements que interactuen en el procés de lectura: el lector i el text. Així doncs, els dos factors són el propòsit de lectura que hi té la persona que llegeix, i els seus coneixements previs.

Si ensenyem a un alumne a llegir de manera comprensiva i a aprendre a partir de la lectura, li estam facilitant que aprengui a aprendre, és a dir, que pugui aprendre de manera autònoma en diferents situacions (Solé, 1992).

Podem parlar del terme de *metacomprensió* que és l’estimulació de la capacitat per conèixer la pròpia metodologia per assimilar i controlar el procés d’aprenentatge (Català et al., 1996).

És molt important el que ens indiquen Català et al. (1996:33),

“Els mestres i les mestres hem de conèixer els aspectes en què hem d’ajudar les nostres alumnes i els nostres alumnes, si a més aconseguim implicar-los a ells en el seu propi procés, sent conscients d’allò que els cal millorar, comptarem amb un gran ajut pedagògic. L’escolar s’ha de sentir part integrant, ha d’anar sent coneixedor, del seu progrés, de les dificultats concretes que ha de superar i de la manera de superar-les. Si ell veu en nosaltres un aliat que no li fa sentir el fracàs sinó que li desvetlla el gust per

avançar i li dona mitjans, aconseguirem la sensació de seguretat i autoestima indispensables per a tot el procés d'aprenentatge.”

Així com ens informa Vallés (2005), hi ha diversos models que expliquen diferents maneres de comprendre una lectura. Trobem el model *bottom-up*, el qual es basa en el processament de la lectura a partir dels segments lingüístics més petits, com les lletres, les paraules, les oracions... És un procés ascendent que permet la comprensió de la lectura. D'altra banda, trobem el model anomenat *top-down* en el qual el processament cognitiu té lloc de manera descendent, per tant, els coneixements previs del lector tenen molta importància per a la comprensió del text, així com també un reconeixement global de les paraules que s'hi troben escrites. Aquests dos models han donat lloc a un tercer model anomenat *interactiu* o *mixt* (Solé, 1994, citat a Vallés, 2005). En aquest model es compaginen els dos postulats teòrics, ja que és igualment important llegir de manera exacta, descodificar, desxifrar les paraules, com aportar coneixement previ per comprendre un text.

Segons Solé (1992), és necessari ensenyar una sèrie d'estratègies perquè la comprensió de la lectura tingui un significat. S'han plantejat les preguntes que se li haurien de fer al lector (les respostes de les quals resulten necessàries per poder comprendre allò que s'està llegint):

- 1) Comprendre els propòsits explícits i implícits de la lectura. Això equivaldria a respondre les preguntes: Què he de llegir? Per què/ per a què ho he de llegir?
- 2) Activar i aportar a la lectura els coneixements previs pertinents per al contingut de què es tracti. Què sé jo sobre el contingut del text? Què sé sobre els continguts afins que em poden ser útils? Quines altres coses sé que em puguin ajudar: sobre l'autor, el gènere, el tipus de text?
- 3) Dirigir l'atenció a allò que resulta fonamental en relació a allò que pot semblar secundari (en funció dels propòsits que persegueix el lector). Quina és la informació essencial que el text proporciona i que és necessària per aconseguir el meu objectiu de lectura? Quina informació puc considerar poc rellevant?
- 4) Avaluar la consistència interna del contingut que expressa el text i la seva compatibilitat amb el coneixement previ i amb el que dicta el “sentit comú”. Té sentit aquest text? S'entén el que vol expressar? Quines dificultats presenta?

- 5) Comprovar contínuament si hi té lloc la comprensió mitjançant la revisió i recapitulació periòdica així com l'auto interrogació. Què es pretén explicar en aquest paràgraf (apartat, capítol)? Quina idea fonamental puc extreure'n?
- 6) Elaborar i provar diferents inferències, com interpretacions, hipòtesis, prediccions i conclusions. Quin podria ser el final d'aquesta novel·la? Què podria suggerir jo per solucionar el problema que es planteja? Què li pot ocórrer a aquest personatge?

Una altra estratègia, és la indicada per Soriano et al. (2013), els quals indiquen, després de fer un estudi, que l'ensenyament recíproc entre alumnes és un mètode molt factible. D'aquesta manera els infants es poden ajudar mútuament i aprenen els uns dels altres.

Les situacions d'ensenyament-aprenentatge que s'articulen entorn de les estratègies de lectura són processos de construcció conjunta, en els que s'estableix una pràctica guiada mitjançant la qual el professor proporciona als alumnes les pautes necessàries perquè puguin dominar progressivament aquestes estratègies i utilitzar-les una vegada retirades les ajudes inicials (Solé, 1992).

No obstant això, és molt freqüent que durant el transcurs de la lectura i de les estratègies de lectura, hi hagi errors (falses interpretacions) i la sensació de no estar comprenent el que diu el text. És per això que Solé (1992) explica que no tots els errors són iguals, no tots tenen la mateixa importància per al projecte de construir una interpretació del text, i conseqüentment, no s'ha de reaccionar de la mateixa manera davant aquests errors. Ensenyar a llegir significa també ensenyar a avaluar allò que comprenem, allò que no comprenem i la importància que això té per construir un significat del text, així com estratègies que permetin compensar la no comprensió. És una qüestió de fomentar la lectura activa, en la que el lector sap què llegir i perquè ho llegeix i assumeix, amb l'ajuda necessària, el control de la seva pròpia comprensió.

Per ensenyar les estratègies que es poden adoptar davant la no-comprensió, s'ha de debatre amb els alumnes els objectius de la lectura; s'ha de treballar amb materials de dificultat moderada que suposin reptes, però no càrregues pels alumnes; proporcionar i ajudar a activar els coneixements previs rellevants; ensenyar a inferir, a fer conjectures, a arriscar-se i a buscar verificació per a les seves hipòtesis; explicar als alumnes què poden fer quan es troben problemes en el text (Solé, 1992).

A més, durant el desenvolupament de la competència lectora comprensiva, es produeixen dificultats en l'aprenentatge dels lectors que fan que vulguin evitar la lectura. Per tal de prevenir

aquestes dificultats, és molt important que el mestre tingui un *rol* didàctic (Vallés, 2005). S'han d'estimular els coneixements previs dels alumnes sobre el tema del text que s'ha de llegir, d'aquesta manera s'activen les capacitats cognitives. "Això suposa una perspectiva metodològica fonamentada en els processos cognitius i metacognitius intervinents en la comprensió lectora que aporten consciència als alumnes sobre aspectes com: *Què saps sobre aquest tema?, Com ho has comprès?, Com has resolt aquesta o altra dificultat?*, entre altres qüestions reflexives" (Vallés, 2005:50).

Durant la lectura d'un text es poden donar diferents nivells de comprensió com, per exemple (Vallés, 2005):

- a) Nivell de competència decodificadora del lector.
- b) Nivell de coneixements previs sobre el tema de la lectura.
- c) Capacitat cognoscitiva.
- d) Nivell de competència lingüística (inferències, deduccions, utilització de claus, etc.).
- e) Nivell de domini de les estratègies de comprensió lectora.
- f) Grau d'interès per la lectura.
- g) Condicions psicofísiques de la situació lectora.
- h) Grau de dificultat del text.

A més, tal com afirma Vallés (2005), en el transcurs de la lectura i la seva comprensió hi intervenen processos perceptius que són els encarregats de rebre la informació textual per transmetre-la a les estructures del cervell que s'encarregaran del seu processament. La recollida d'informació es realitza mitjançant els sentits de la vista o el del tacte quan es tracta d'un lector que té una mancança de visió i necessita utilitzar el codi Braille (sistema puntiforme). Una correcta diferenciació visual, tàctil i auditiva-fonètica contribueixen a tenir una millor comprensió lectora.

Per una altra banda, Vallés (2005) explica que els processos psicològics bàsics que intervenen en la comprensió lectora són:

- a) Atenció selectiva: en aquest procés, el lector ha de centrar la seva atenció en la lectura i ignorar altres estímuls externs o interns que el puguin distreure.

- b) Anàlisi seqüencial: el lector ha d'anar realitzant una lectura continuada (paraula per paraula), i anar construint un significat de cada una d'elles per així, posteriorment, donar un significat mitjançant inferències lingüístiques a la seqüència del text llegit.
- c) Síntesi: el lector recapitula, resumeix i atribueix significat a les diferents unitats lingüístiques, per tal que les paraules llegides siguin coherents i tinguin un significat. És molt habitual que apareguin errors d'exactitud lectora, com per exemple omissions, inversions, substitucions, etc.
- d) Memòria: existeixen diferents tipus de memòria en relació a la seva modalitat temporal, *mediata i immediata* (a curt i llarg termini). En el cas de la memòria a llarg termini, quan llegim es van establint vincles de significat amb altres coneixements que ja s'han adquirit prèviament, amb els quals es van construint aprenentatges significatius. Per una altra part, la memòria a curt termini, s'activa el mecanisme d'associació, seqüenciació, linealitat i record del text. Es produeix un procés continu de memòria immediata.

“Totes aquestes estructures, processos i mecanismes bàsics són necessaris per comprendre, i no tots els alumnes els realitzen de manera adequada i, com a conseqüència, sorgeixen les diferències individuals, i a partir d'aquí, les dificultats d'aprenentatge que poden tenir un origen diferent en cada cas” (Vallés, 2005:57).

No hem d'oblidar, però, que tota comprensió lectora ha de tenir la seva avaluació, la qual podem trobar present a diferents punts del procés d'ensenyament-aprenentatge. D'aquesta manera trobam l'*avaluació inicial*, mitjançant la qual obtenim informació sobre el bagatge amb què un alumne comença l'activitat de lectura; l'*avaluació sumativa*, que té lloc al final del procés, a partir del qual podem establir un balanç d'allò que l'alumne ha après; i l'*avaluació formativa*, que ens informa del desenvolupament del propi procés i ens permet intervenir-hi per anar-lo ajustant progressivament. Aquests tres tipus d'avaluació són complementaris entre ells (Solé, 1992).

L'avaluació inicial és la que ens permet conèixer quins són els coneixements previs amb què els alumnes tractaran la situació de lectura, i així poder inferir el que es podrà o no es podrà fer amb els que ens proposem ensenyar. La informació que ens proporciona és essencial, i pot conduir a diferents tipus de decisions: des de seguir endavant amb el pla previst, fins a rebutjar-lo per complet.

Per altra banda, l'avaluació formativa tracta d'avaluar contínuament el que està passant al llarg de tota la situació d'ensenyament i aprenentatge en què hi té lloc el procés. Aquesta avaluació es desenvolupa durant tot el procés d'ensenyament i constitueix un component essencial de la instrucció.

Per últim, l'avaluació sumativa accedeix a una informació més puntual que pot estar afectada per l'ansietat que desperta aquesta prova i la percepció d'un context una mica competitiu.

No obstant això, tal com afirmen Català, et al. (1996), d'una banda, no és possible fer una observació d'un procés que està en curs, però sí que es pot fer del resultat obtingut. Però per altra banda ens adonem que no és possible fer una única prova per treure els resultats de la comprensió lectora en totes les seves dimensions. Per tant, creuen que l'avaluació de la lectura s'ha de fer amb mètodes molt propers a les activitats que es fan dins l'aula i que són inseparables d'un canvi en les pràctiques escolars. D'aquesta manera, doncs, deixem endarrere l'avaluació de la lectura com una "simple constatació de deficiències de l'alumnat" (Català et al., 1996:29), i passem directament a l'avaluació formativa. Amb aquesta avaluació, a partir de les respostes inicials dels alumnes, podem saber on hem d'intervenir, podem analitzar les dificultats que els puguin sorgir per poder-los ajudar a anar endavant amb el procés de comprensió lectora.

A més, tal com afirma Llorens (2015) després de dur a terme la seva investigació, la comprensió lectora influeix de manera significativa en els resultats acadèmics dels alumnes. Així doncs, és necessària una bona comprensió lectora per poder obtenir bons resultats acadèmics.

No podem oblidar l'època en la que ens trobam i la importància de les noves tecnologies dins la nostra societat. És per això que Solé (2012) explica que en el segle XXI no hi ha una única i universal manera de llegir. A més, la lectura està estretament relacionada amb la capacitat que tenim els éssers humans d'aprendre i de pensar; per això s'han de formar aprenents autònoms, capaços d'aprendre al llarg de la vida, i això implica que s'ha d'educar als estudiants en el gaudi per la lectura i que, a més, la puguin utilitzar per aprendre.

Solé (2012:9) reflexiona sobre les noves tecnologies, i explica que

“La nova revolució tecnològica que estem vivint en les darreres dècades ha provocat la informatització del text imprès, i obre pas a una nova forma de ser lector, aquell que construeix el seu propi text. Navegant per la xarxa a través dels webs, els blocs, els xats, el lector construeix la seva pròpia ruta, i no es limita a seguir la que ve marcada pels autors, molts cops desapareguts, o com a mínim desconeguts”.

És precisament per aquest motiu, que sorgeix la necessitat de formar lectors que siguin actius, que tinguin criteri propi, capaços d'unir la lectura ràpida i a vegades superficial amb la capacitat de concentrar-se en la lectura lineal i aprofundida de textos narratius o expositius. Estam en una època on hi ha molta sobre-informació. Per això, saber llegir amb criteri, de manera intel·ligent i reflexiva té una importància fonamental. S'ha de formar bons lectors, i això significa formar ciutadans que puguin triar la lectura per satisfer tots els seus propòsits, han de saber què llegeixen i com ho han de fer, han de poder utilitzar la lectura per transformar la informació en coneixement (Solé, 2012).

Tal com afirma Rincón (2012), per prevenir o reduir el que es coneix com "esquerda digital" no ens podem limitar a facilitar l'accés a les tecnologies, sinó que és necessari que es relacioni amb uns objectius específics per a l'alumne i això requereix de noves competències.

Així com ja s'ha dit, la competència lectora s'entén com la comprensió i l'ús de textos escrits, així com la reflexió personal sobre aquests textos amb la finalitat d'assolir els propis objectius, adquirir el coneixement i la capacitat personal i ser partícip dins la societat (OCDE, 2001. Citat a Solé, 2012). Aquesta competència lectora es pot començar a desenvolupar molt aviat, mitjançant la participació dels nens i les nenes en les pràctiques del dia a dia, relacionades amb l'ús funcional i el gaudi de la lectura, a la família i a l'escola, en situacions en les quals, quan les coses van bé, es poden començar a crear llaços emocionals entre la lectura i l'aprenent de lector (Solé, 2012).

Solé (1987) explica la influència que té el medi familiar en l'aprenentatge de la lectura. Com a primer factor que determina el posterior aprenentatge de la lectura hi ha el que fa referència a les interaccions verbals amb la família. La intervenció verbal entre pares, mares i fills influeix en l'adquisició d'habilitats lingüístiques importants per la lectura, com la pronúncia, el vocabulari, l'estructuració sintàctica, etc. Un altre factor és la disponibilitat de material de lectura i escriptura a les cases. En les famílies on hi ha més material d'aquest tipus, els nens i nenes tendeixen a ser millors lectors. El següent element és la regulació i l'ús de la televisió (i, avui en dia, de qualsevol tipus de noves tecnologies). Els hàbits de lectura dels pares també tenen una influència positiva en l'aprenentatge de la lectura en els nens i les nenes. Finalment, la realització d'activitats variades com assistir a activitats culturals, viatges en família, etc., resulta ser un element essencial en l'educació per la lectura.

“És necessari un entorn familiar lector que recolzi els hàbits i les experiències lectores, una escola que posi les bases de l'interès i l'hàbit lector i afavoreixi el desenvolupament de les

competències, una xarxa de lectura pública, presència en els mitjans de comunicació... La lectura ha de ser present en el nostre entorn, com una activitat “freqüent”, “normalitzada” i molt accessible. Així, el foment de la lectura difícilment es pot abordar des d’un únic espai o estratègia, no es pot plantejar com una tasca aïllada, puntual.” (Rincón, 2012:39)

A més, Vallés (2005) ens indica que en el procés de lectura hi tenen lloc factors que tenen un component emocional o afectiu. Estam parlant dels estats d'ànim, les emocions, els sentiments que la lectura produeix a l'alumne. D'aquesta manera, si la lectura li resulta un acte de plaer i de gaudi, el lector experimentarà un estat d'ànim positiu i favorable.

Per altra banda, la intel·ligència emocional ha resultat ser molt influent en el rendiment escolar i la comprensió lectora és una part fonamental d'aquest rendiment (Vallés, 2005).

Així doncs, els factors afectius tenen molta importància a l'hora de comprendre els textos. Per tal de comprendre adequadament un text s'han d'activar els processos afectius positius que permeten posar en pràctica les estratègies de comprensió lectora (Vallés, 2005).

Rincón (2012) explica algunes necessitats i mancances de caire transversals, que afecten a tota la societat (independentment de l'edat, el sexe o l'entorn socioeconòmic). A més també fa un recull d'algunes propostes i orientacions:

- 1) És necessària la normalització de la lectura per tal de poder desenvolupar una societat lectora. Per això cal dur a terme un treball coordinat des de l'escola, la família i els mitjans de comunicació per poder contribuir a la formació de lectors.
- 2) S'ha d'ampliar el concepte o la percepció que es té de la lectura. Per això cal anar més enllà de la ficció literària i dels llibres i s'han de tenir en compte altres suports (com els digitals o els diaris), així com també diferents tipus de textos (incloent-hi els visuals).
- 3) S'han de socialitzar i compartir les lectures com un mecanisme de normalització de l'activitat i també com una de les vies imprescindibles de millora i desenvolupament de les competències lectores.
- 4) És necessari percebre la lectura com una necessitat o habilitat social. Per això s'ha de fomentar en funció d'activitats socials o altres assignatures que no estiguin relacionades exclusivament amb la llengua i/o la literatura.

No hem d'oblidar tota la diversitat lingüística que trobem a les escoles. Aquesta diversitat és una eina molt important per treballar amb els infants i que coneguin diferents realitats del nostre món. Rincón (2012) fa una sèrie de recomanacions i és interessant tenir-les en compte. Primer diu que s'ha d'aprofitar la convivència de diverses llengües per al desenvolupament de les competències lectores multilingües, s'ha d'afavorir el traspàs de les competències lectores en la primera llengua a la segona llengua i finalment afavorir els coneixements orals de la segona llengua que beneficïen l'èxit en les tasques de l'escola. Finalment, és necessari tenir en compte les pràctiques lectores en llengües diferents de les institucionals. S'han de considerar les pràctiques lectores a la llar, visibilitzar-les i/o incorporar-les per tal d'establir una relació de continuïtat família-escola.

En resum, la comprensió lectora és una habilitat que s'ha de treballar des de ben petits (quan aprenen a llegir) a les escoles. És molt important el fet d'educar als alumnes a tenir un pensament i un esperit crític; ells han de formar la seva pròpia opinió de les coses que els envolten i d'allò que creuen que és adequat i del que no ho és. Els mestres i les mestres tenim una gran responsabilitat, nosaltres hem d'educar les persones que viuran en aquest món d'aquí uns anys.

4. Metodologia

La metodologia que s'està seguint per a la realització d'aquest treball de fi de grau segueix un fil conductor en el qual s'ha fet, primerament, una recerca extensa de bibliografia per tal de poder traçar un marc teòric basat en diferents autors que han escrit sobre el tema de la comprensió lectora i en el qual s'hi puguin tractar tots els aspectes referent a aquesta (què és, què significa, quina és la seva importància, com s'hauria de posar en pràctica avui en dia, com s'hauria d'avaluar, etc.).

Una vegada acabat el marc teòric, es passarà a realitzar la proposta d'intervenció didàctica. Aquesta intervenció serà realitzada en un col·legi concertat del municipi de Sóller, més concretament en els cursos de 2n i 6è de primària. L'elecció d'aquests dos cursos no ha estat feta a l'atzar, sinó que s'ha pensat en fer dos tipus d'activitats de comprensió lectora per a dos nivells totalment diferents.

A 2n de primària, els alumnes ja tenen una lectura més fluïda i han de ser capaços de llegir un text no gaire llarg i poder-lo entendre. És per aquest motiu que s'ha decidit que en aquest curs es realitzi un joc de "Memory" senzill per veure quin és el nivell en alumnes de 7/8 anys.

Per altra banda, a 6è de primària, el curs més alt d'aquest període, es realitzarà una activitat una mica més complexa de comprensió lectora. En aquest curs, els alumnes ja haurien de tenir un nivell de competència lectora més elevat i, per aquest motiu l'activitat serà més llarga i difícil que en el curs de 2n de primària. A 6è, aprofitant que a l'escola disposen d'ordinadors portàtils per a cada alumne (cada alumne té el seu propi ordinador des de començament de curs i se'l poden emportar a casa per fer-hi feina), es treballarà la comprensió lectora mitjançant l'ús de les noves tecnologies. A partir de la web de Generalitat de Catalunya, s'ha fet una recerca de tot el conjunt de proves ACL (Avaluació de la Comprensió Lectora) per tal de trobar una lectura apropiada, motivadora i propera per a l'alumnat i, d'aquesta manera, poder veure quin és el nivell de competència lectora que tenen alumnes de 11/12 anys. Aquests tipus de proves són de caràcter formatiu i orientador i mesuren el grau d'assoliment de competència lectora. D'aquesta manera, doncs, es triarà una lectura i es passarà un vídeo introductori i de motivació a l'alumnat sobre la lectura que hauran de realitzar a l'escola. Després se'ls faran unes preguntes on-line que hauran de contestar de manera individual dins la classe.

Una vegada posada en pràctica la proposta didàctica, es redactarà l'anàlisi i l'avaluació final. Com ha anat? Ha tingut el resultat esperat? Ha estat una activitat entretinguda i motivadora pels alumnes? Com ha funcionat el treball amb les TIC?

Finalment, tenint en compte la recerca de teoria i la posterior posada en pràctica de la intervenció didàctica, es farà una conclusió del treball realitzat, valorant la relació que ha tingut el marc teòric amb la proposta didàctica duta a terme a les aules.

5. Propostes d'intervenció didàctica

Per dur a terme aquest treball de fi de grau, es realitzaran dues propostes d'intervenció didàctica: una tindrà lloc a 2n curs de primària, mentre que l'altra tindrà lloc a 6è curs de primària. L'elecció d'aquests dos cursos obeeix a la reflexió sobre la diferència de nivell que hi ha entre ambdós per així poder observar la diferència que tenen en competència lectora els uns i els altres.

En el segon curs de primària, els alumnes ja tenen un nivell de competència lectora bastant assolit. Saben llegir i poden arribar a entendre petits fragments escrits. És per aquesta raó que s'ha pensat que seria un bon curs per veure el nivell més baix, ja que a primer curs encara no tenen gaire assolit aquest nivell lector.

A l'últim curs de primària (6è), en el qual faré l'última proposta didàctica, és un curs en el que els alumnes ja tenen un nivell molt més elevat de competència lectora. És per aquest motiu que la seva feina serà més extensa i més complexa que en el segon curs.

En aquest apartat trobareu, primerament, tots els aspectes generals de la proposta d'intervenció (on i qui la durà a terme), a continuació trobareu una explicació de com es duran a terme les diferents intervencions a cada un dels cursos escollits. Llavors, s'explicarà més detalladament cada una de les sessions que tindran lloc en cada un dels nivells: què es farà i com. Finalment, s'efectuarà una reflexió final d'aquesta proposta d'intervenció per veure com ha funcionat, fent un anàlisi de tots els aspectes treballats i allò que els alumnes han après durant aquestes intervencions.

5.1. Aspectes generals de la proposta d'intervenció

La següent proposta d'intervenció tindrà lloc al Col·legi Sagrats Cors de Sóller, un centre privat-concertat que té com a Titular la Congregació mallorquina dels Missioners dels Sagrats Cors i que es troba al municipi de Sóller, a la Carretera del Desviament, número 2. La identitat del Centre i el seu Projecte Educatiu està configurat per l'ideari de les Escoles Joaquim Rosselló.

És un Centre d'una sola línia en les etapes d'Infantil (segon cicle), de Primària i de Secundària Obligatòria. Aquest curs escolar 2018/19, el centre ha incrementat l'escolarització d'alumnat a l'aula UEECO (Unitat Específica Educativa de Centre Ordinari) respecte al curs passat, arribant a la ràtio màxima. El nombre d'alumnes matriculats per a aquest curs és de 338, la qual cosa representa un increment d'onze alumnes respecte al curs passat.

Aquesta proposta d'intervenció serà duta a terme per la persona que realitza aquest treball de fi de grau, amb l'ajuda necessària de les tutores o responsables de cada grup per tal de poder controlar el comportament dels alumnes quan es realitzin les diferents activitats.

5.1.1. Proposta d'intervenció per a 2n curs de primària

Al curs de 2n d'educació primària es realitzarà un joc de "Memory". Aquest és un joc de taula en el qual l'objectiu principal és trobar tantes parelles de cartes de "Memory" com es pugui. Cada parella consta d'una carta amb un dibuix amb el seu corresponent nom escrit a baix i d'una altra carta on hi ha alguna endevinalla o rodolí sobre el dibuix que li correspon (per exemple: "com més de nit es fa, més se'n veuen". Són les estrelles). Perquè el joc no sigui tan monòton, s'han fet cinc grups de cartes amb una temàtica diferent cada un, diferenciats per colors segons el tema (*veure annex 1*):

- Color blau: una mica de tot.
- Color vermell: la Fira i el Firó de Sóller.
- Color taronja: paisatges.
- Color verd: animals.
- Color groc: coses que podem trobar en una cuina.

D'aquesta manera, doncs, a la classe es faran 5 grups cooperatius de feina. Cada grup tindrà una de les temàtiques que s'han anomenat anteriorment. Cada temàtica consta de 20 cartes i, per tant, de 10 parelles, que els alumnes hauran de posar sobre la taula girades cap per avall. D'un en un i per torns, hauran de girar dues cartes de manera aleatòria. Quan els hi surti una carta que tingui text escrit, l'hauran de llegir i veure si han girat la carta corresponent al seu dibuix. Cada text escrit és una endevinalla o un rodolí, per tant, a més de llegir el que diu la targeta hauran de pensar per saber la resposta a aquesta endevinalla o rodolí. Una vegada els grups hagin trobat totes les parelles, podran anar rotant i canviar de color (i, per tant, de temàtica) de les targetes.

L'objectiu final d'aquesta proposta és que els alumnes juguin mentre llegeixen i comprenen el que està escrit, ja que no es poden trobar les parelles de cartes si no hi ha comprensió per part dels alumnes.

Aquesta proposta es realitzarà mitjançant grups cooperatius perquè, d'aquesta manera, si un alumne del grup té més dificultat a l'hora d'entendre l'escrit, els seus companys de feina el poden ajudar a llegir. Així tots s'ajuden i aprenen els uns dels altres.

5.1.2. Proposta d'intervenció per a 6è curs de primària

Al curs de 6è d'educació primària es farà una prova de comprensió lectora amb un estil una mica més tradicional que l'anterior proposta, tot i que sortirà de la normalitat ja que es realitzarà utilitzant les noves tecnologies.

D'aquesta manera, doncs, primerament es va fer una recerca d'una lectura que fos entretinguda per als alumnes. A partir de la pàgina web de la Generalitat de Catalunya, es va cercar a l'apartat de les proves ACL (Avaluació de la Comprensió Lectora) per tal de poder trobar una lectura adequada i ja adaptada al curs de 6è de primària. Una vegada elegida la lectura (*Camí a l'escola*), es va cercar un vídeo que hi tingués relació. Ambdós tracten sobre les dificultats que tenen quatre infants de països subdesenvolupats per arribar cada dia a l'escola. La durada del vídeo és d'uns quatre minuts. Els alumnes l'hauran de veure a casa seva abans de la meua visita a l'escola i s'utilitzarà com a eina de motivació i preparació de la lectura.

Per a la completa visualització del vídeo, s'ha utilitzat l'eina "Edpuzzle". Amb aquesta eina podem editar el vídeo abans de passar-lo als alumnes, afegint-hi pauses amb preguntes entremig. Quan els alumnes visualitzen el vídeo han d'anar contestant les preguntes que hi troben si volen continuar mirant-lo. A més, mitjançant aquest programa, la mestra pot veure qui dels alumnes ha vist el vídeo a casa seva i qui no l'ha vist i si han contestat les preguntes correctament o no. És una eina molt útil, ja que permet tenir un control sobre la classe i veure qui posa interès des d'un principi i qui no.

Una vegada els alumnes han vist el vídeo a casa seva amb tranquil·litat, se seguirà amb la proposta d'intervenció dins l'aula. Així doncs, ja dins l'aula, tornarem a veure el vídeo d'introducció per refrescar la memòria dels alumnes i comprovar que l'han vist. Llavors, se'ls donarà un full amb la lectura ja impresa. Primer, els alumnes llegiran la lectura individualment i en silenci i, després, es farà una lectura conjunta i en veu alta. Una vegada fet això, se'ls passarà un qüestionari "Quizziz". Aquest qüestionari ja ha estat preparat anteriorment amb preguntes sobre la lectura que acaben de fer. "Quizziz" és una aplicació d'Internet adreçada a les escoles, amb la qual es poden realitzar qüestionaris. Les preguntes que hauran de contestar els alumnes són de tipus test amb quatre opcions de resposta. Hi ha preguntes que es poden contestar només havent llegit el text, però n'hi ha d'altres que els alumnes hauran de deduir pel context de la lectura, és a dir, que la resposta no hi està escrita explícitament. Hi ha altres preguntes que són per veure el nivell d'ortografia de l'alumnat, per exemple han d'elegir quina

de les quatre opcions d'oració té les comes i els punts ben posats per tal que es pugui entendre el seu significat.

Mitjançant l'aplicació de "Quizziz", el mestre o la mestra pot veure quines han estat les respostes dels alumnes per tal de poder fer una avaluació final dels resultats obtinguts, així com també es pot fer una valoració de les preguntes que els alumnes han tingut més facilitat per respondre i quines han costat més.

Utilitzar les noves tecnologies, penso que té un alt grau de motivació cap a l'alumnat. A més, el fet que, en aquesta escola, els alumnes tinguin el seu propi ordinador portàtil dona moltes facilitats a l'hora de crear una proposta didàctica de comprensió lectora que sigui innovadora. Les TIC són una eina que tenim i utilitzem en el nostre dia a dia, sobretot en aquests últims anys. És per aquest motiu que crec que se li ha de treure més el suc a les escoles. No obstant això, és molt important no deixar oblidats els quaderns i l'escriptura a mà.

5.2. Sessions de la proposta d'intervenció

A continuació hi ha tota l'explicació de com es duran a terme cada una de les sessions en els seus corresponents cursos.

5.2.1. Sessió a 2n de primària

A l'aula de 2n de primària del Col·legi Sagrats Cors de Sóller, hi trobem un total de 23 alumnes. D'aquests 23 alumnes hi ha un total de 4 infants que tenen NESE (Necessitats Específiques de Suport Educatiu):

- 1 alumne de NEE (Necessitats Educatives Especials) per tenir TEA (Trastorn de l'Espectre Autista).
- 1 alumne amb Altes Capacitats Intel·lectuals.
- 2 alumnes amb DEA (Dificultats Específiques d'Aprenentatge).
 - 1 alumne pateix un trastorn greu del llenguatge.
 - 1 alumne pateix un trastorn de l'aprenentatge.

Així com ja s'ha explicat abans, en aquest curs es durà a terme un joc de "Memory". Primerament, es farà una explicació a nivell general per a tots els alumnes sobre l'activitat que

s'està a punt de realitzar. S'explicarà què és un joc de "Memory" i que consisteix en trobar les parelles de cartes que estan girades cap avall sobre la taula.

Una vegada ens hem assegurat que els alumnes han entès l'explicació (se li pot demanar a un alumne que ho repeteixi, i així ho tornem a recordar), es crearan els grups cooperatius. En aquest cas, la mestra farà els grups per tal que siguin totalment heterogenis.

Quan els alumnes ja estan tots asseguts amb el seu grup, es començaran a repartir les cartes. Cada grup tindrà un color de cartes diferent (i, per tant, una temàtica diferent). Quan tothom ja té cartes, es comença a jugar. Girem totes les cartes cap per avall i, per torns, girem dues cartes de manera aleatòria. Quan hem trobat una parella la deixem sobre la taula perquè tot el grup la pugui veure.

Per tal d'evitar el sentiment de competitivitat, avisem els alumnes que les parelles de cartes que han trobat, no són especialment de la persona que les ha trobades, sinó que són del grup en general, ja que entre tots ens hem ajudat a llegir i endevinar allò que estava escrit.

Mentre els alumnes van jugant, la mestra s'anirà passejant i fent de guia. Quan tinguin un dubte o una pregunta poden demanar ajuda. L'ajuda que se'ls proporciona ha de ser sempre amb la intenció de fer-los pensar. No els hi hem de donar la resposta a la primera, sinó que es tracta de que els alumnes reflexionin i puguin descobrir ells mateixos la resposta.

Una vegada hagin acabat el joc, es podrà fer un intercanvi de les temàtiques, així poden practicar amb cartes diferents.

5.2.2. Sessió a 6è de primària

A l'aula de 6è de primària del Col·legi Sagrats Cors de Sóller, hi trobem un total de 28 alumnes. D'aquests 28 alumnes hi ha un total d'11 infants que tenen NESE:

- 1 alumne amb NEE per discapacitat intel·lectual.
- 1 alumne amb altes capacitats intel·lectuals.
- 1 alumne d'incorporació tardana (IT).
- 8 alumnes que pateixen DEA:
 - 4 alumnes amb Trastorn de Dèficit d'Atenció amb Hiperactivitat (TDAH).

- 3 alumnes amb trastorn d'aprenentatge.
- 1 alumne amb trastorn greu del llenguatge

En el curs de 6è de primària, com ja s'ha explicat anteriorment, es realitzaran unes activitats de comprensió lectora mitjançant les TIC.

La tutora del grup, una setmana abans de la meua visita al centre, els ha de passar l'enllaç d'un vídeo que servirà d'introducció per motivar-los. Els alumnes hauran de visualitzar aquest vídeo de manera individual a casa seva. Per a la seva realització, s'ha utilitzat la plataforma "Edpuzzle", mitjançant la qual s'ha pogut fer una edició del vídeo (agafat de YouTube) introduint-hi preguntes entremig per assegurar-nos que estan fent una visualització activa. Si no contesten aquestes preguntes, no poden continuar veient-lo.

Una vegada dins l'aula, es demana als alumnes qui ha vist el vídeo (no obstant això, mitjançant la plataforma "Edpuzzle", la mestra pot veure qui ha vist el vídeo i qui no l'ha vist). A continuació es farà una altra reproducció per poder-lo veure de manera conjunta contestant, també, les preguntes que hi surten enmig. (*veure annex 3*)

Una vegada vist el vídeo tots junts, es repartiran els fulls amb la lectura (*veure annex 4*). Primer faran una lectura silenciosa, cada un al seu ritme, atenent als detalls que estan escrits. Llavors, passarem a fer una lectura conjunta en veu alta. D'aquesta manera hauran pogut llegir el text dues vegades abans de fer el qüestionari.

Una vegada llegida i compresa la lectura, els alumnes hauran d'agafar els seus ordinadors i entrar a la plataforma "Quizziz", on hauran d'introduir un codi per tenir accés al qüestionari. Quan tots els alumnes estiguin connectats, hauran de contestar les catorze preguntes de les quals consta el qüestionari (ja elaborat amb anterioritat). Disposen de dos minuts per contestar cada una de les preguntes tipus test. (*veure annex 5*)

En haver acabat de contestar el qüestionari, passarem a contestar les preguntes tots junts i així es podrà resoldre qualsevol dubte que hagi sorgit mentre contestaven les preguntes de manera individual.

A més, mitjançant la plataforma "Quizziz", es pot fer una visualització dels resultats de les preguntes de cada alumne per separat, així com també es pot veure qui ha tingut més facilitats i qui n'ha tingut menys i quines han estat les preguntes on els alumnes s'han equivocat més.

5.3. Anàlisi i reflexió de la proposta d'intervenció

Una vegada feta la intervenció al col·legi Sagrats Cors de Sóller, a cada un dels cursos pels quals s'ha preparat la feina, es pot fer una anàlisi i una reflexió de la proposta d'intervenció que s'ha dut a terme.

L'escola em va proporcionar una hora de classe per a cada curs, és a dir, un total de dues hores per a fer la meva intervenció. Primer vaig estar a l'aula de 6è de primària i després a la de 2n de primària. El temps que em van proporcionar va ser suficient per fer les activitats a cada un dels nivells.

En el curs de 6è de primària tot va anar com estava programat. La majoria dels alumnes ja havien vist el vídeo a casa seva (la seva tutora els hi havia proporcionat l'enllaç una setmana abans). Només hi va haver dos alumnes que no el van veure a casa seva. Igualment, vam tornar-lo a veure per fer memòria i comentar-lo una mica abans de fer la lectura. Els alumnes van ser molt participatius, exposaven les seves idees sobre el vídeo, què en pensaven i què els havia fet sentir. Molts van dir que se sentien afortunats ja que ells no tenien cap problema per anar a l'escola, a diferència dels nins del vídeo que sí que en tenien. Va ser una bona manera de fer-los veure que vivim en un món on hi ha molta diferència entre els nins i les nines d'un país o d'un altre, i que no tenim res del que ens puguem queixar, mentre existeixen molts infants que han de recórrer cada dia moltíssims quilòmetres per arribar a l'escola i han de fer-ho caminant o amb cavall per camins d'allò més perillosos. El motiu pel qual es va elegir aquesta lectura per treballar amb els alumnes va ser perquè és una lectura que als alumnes els és propera. És a dir, tracta el tema de l'educació, de les escoles i de infants com ells i com elles.

Una vegada feta aquesta reflexió vam donar pas a fer la lectura. Es van repartir els fulls amb el text ja imprès perquè poguessin tenir-la més a mà. En silenci, van començar a fer la lectura i, a mesura que anaven acabant, havien d'aixecar la mà, d'aquesta manera podíem saber qui havia acabat i qui encara no sense la necessitat de dir-ho en veu alta i distreure als companys que encara estaven llegint. Quan tothom va acabar, es va fer una segona lectura en veu alta per tota la classe mentre els alumnes anaven seguint el punt. Llavors, sense fer preguntes en general sobre la lectura, donam pas a fer el qüestionari online mitjançant la plataforma "Quizziz". El fet de no voler fer preguntes ni veure si han entès la lectura un cop feta i abans de contestar el qüestionari, és perquè d'aquesta manera els resultats del qüestionari seran reals; seran les respostes del que ha entès cada un dels alumnes de la lectura que acaben de fer, per veure si hi ha hagut comprensió.

Així doncs, els alumnes agafen els seus ordinadors i entren a la web de “Quizziz”. Introdueixen un codi, que els proporciona la mateixa plana web, per poder accedir al qüestionari que ha estat preparat amb anterioritat i, una vegada tots hi han entrat, es comença a contestar aquest qüestionari. Cada alumne pot anar al seu ritme. Tenen un total de dos minuts per respondre cada una de les preguntes tipus test que s’han plantejat. Mentrestant, des de l’ordinador de la mestra, es pot anar veient qui contesta correctament i qui no, qui va més aviat i qui més lent, etc. S’ha pogut comprovar que aquells que es fixaven més amb l’enunciat de les preguntes, tot i que anessin més lents, contestaven millor que aquells que volien anar més ràpid. (Veure *annex 6* pels resultats de les preguntes del qüestionari).

Una vegada tothom va acabar de contestar el qüestionari, vam passar a respondre les preguntes de manera conjunta per així poder resoldre qualsevol tipus de dubte. A la pissarra digital hi havia totes les preguntes amb les diferents possibles respostes. Pregunta per pregunta, les vam anar contestant entre tots. Vam poder posar més atenció en aquelles que es veia que hi havia hagut més errades. D’aquesta manera es va poder reflexionar sobre la lectura, les preguntes i les seves respostes correctes.

He pogut observar que el fet d’utilitzar les TIC, és un factor de motivació pels alumnes que hauríem de tenir en compte més sovint. Sobretot amb els més grans, que ja dominen bé la tecnologia, és una eina de la qual hem de fer ús, sempre de manera responsable. El fet de sortir de la metodologia tradicional a l’hora de treballar la comprensió lectora, crec que fa que els alumnes estiguin més atents i tinguin més ganes de participar que si s’hagués plantejat aquesta mateixa proposta però sense tenir en compte les noves tecnologies. Hi ha moltíssims recursos que es poden utilitzar per treballar amb els ordinadors dins les aules que fan que la feina sigui molt més atractiva i propera pels nostres alumnes. És cert que potser hi ha més feina de preparar i organitzar les activitats quan s’utilitzen les TIC, però alhora penso que és més gratificant perquè els infants se senten més motivats a l’hora de fer feina que si anéssim pel camí més còmode i tradicional. Per a ells, la tecnologia és un joc, i jugant sempre s’aprèn molt millor i de manera més ràpida.

La intervenció al curs de 6è de primària va donar l’efecte esperat. Com era de suposar, no tots els nins i les nines tenen el mateix nivell de competència lectora, però en general van saber contestar quasi totes les preguntes correctament. A més, el fet d’utilitzar els ordinadors i la pissarra digital va suposar un punt favorable a l’hora d’animar els alumnes a realitzar l’activitat.

Una vegada acabada la intervenció al curs de 6è, va tocar el torn als de 2n. Un cop a l'aula es va fer una explicació d'allò que s'anava a fer. Tots van semblar molt curiosos a l'hora de veure com seria el joc que havien de jugar. Llavors, amb l'ajuda de la seva mestra, vam dividir el grup gran en cinc grups cooperatius més petits. Es van repartir les cartes: cada grup tenia un color (i, per tant, una temàtica) diferent.

Els vam ajudar a repartir les cartes bé sobre les taules, perquè totes estiguessin girades cap per avall. Així doncs, van començar a jugar. Com era d'esperar, hi va haver bastant de soroll durant el transcurs de l'activitat ja que es tractava d'un joc, i no d'una activitat silenciosa. Aquest fet em va fer veure que els alumnes estan poc avesats a treballar mitjançant el joc, per això no tenen unes pautes de silenci o, si més no, de parlar amb un to de veu més baix. Si tinguessin una rutina establerta i el joc, com a metodologia d'aprenentatge, fos el seu dia a dia, haurien treballat més silenciosament.

No obstant això, es va poder observar que estaven contents de poder treballar d'aquesta manera. Sense ells adonar-se'n, estaven treballant la comprensió lectora d'una manera diferent a l'habitual. Els alumnes eren conscients que necessitaven entendre el text de la carta per poder saber si la imatge que havien girat era la correcta o no.

Algunes vegades, hi havia alumnes que demanaven ajuda directament a les mestres perquè no entenien el significat de l'endevinalla i, per tant, no hi havia comprensió del text escrit. Quan això passava, intentava que ho tornessin a llegir per entendre-ho. Si en una segona lectura encara no ho havien entès, llavors ho llegia jo mateixa. Quan duien a terme la comprensió oral, enlloc de la comprensió lectora, ho entenien quasi al moment i sabien quin era el resultat de l'endevinalla. Cal afegir, però, que vaig trobar-me amb contades situacions com aquesta i que totes les vegades havien estat endevinalles llargues les que no s'havien entès correctament. Els rodolins o les endevinalles més curtes s'entenen al mateix moment que les llegien.

A partir d'aquesta pràctica s'ha pogut observar com fent una activitat tan senzilla com un joc de "Memory", els alumnes se senten més motivats i amb més ganes de treballar. Els costa més quan han de fer activitats de comprensió lectora més típiques, com és llegir un text que per a ells no els és proper i contestar preguntes, les respostes de les quals no resulten evidents a partir de la lectura. Fer aquest joc ha estat un aprenentatge significatiu, han manipulat el material, han vist les imatges i han pogut llegir el text escrit tantes vegades com han necessitat.

És molt important tenir en compte l'edat dels alumnes a l'hora de crear qualsevol activitat. No ha de ser la mateixa activitat a un curs on els alumnes fa poc que saben llegir, que a un curs on tenen molt més assolida la competència lectora. A més, als més petits els hem de plantejar activitats molt més motivadores, ja que és en aquesta edat quan agafaran el gust per a la lectura. Una activitat de lectura amb material manipulable, acaba essent molt més atractiva que una que no és gens propera per els infants.

6. Conclusió

No es pot negar que saber llegir i, per tant, comprendre un text escrit, és una eina essencial dins la nostra societat. Vivim a una època on saber llegir i escriure és una acció que fem en el nostre dia a dia constantment. I, així com s'ha dit abans, llegir significa comprendre allò que estam llegint, tot i que moltes vegades, a les escoles, sobretot en els cursos inferiors, es dona més importància a aprendre a desxifrar les paraules (lletra = so), i no tant a entendre què significa el conjunt de totes les paraules que s'han desxifrat. És a dir, s'ensenyen els sons de cada lletra com si amb això ja s'ensenyés a ser competents en la lectura i en el seu significat. Una persona que no sàpiga llegir o, dit d'una altra manera, no hagi adquirit la competència lectora, no podrà desfer-se'n amb normalitat en el seu dia a dia.

A més, a partir d'aquest treball de fi de grau, es pot extreure que la comprensió lectora s'hauria de treballar de manera diferent a les aules si volem que els alumnes estimin la lectura. Hem d'evitar treballar-la de la manera tradicional intentant innovar amb altres mètodes per fer que els alumnes estiguin més engrescats i la treballin amb més ganes.

Es pot confirmar que el fet de treballar la comprensió lectora a partir de material manipulable i de jocs, com és el cas del "Memory", fa que els alumnes se sentin més atrets cap aquest tipus d'activitat. És un mètode en el qual els alumnes necessiten entendre el text per poder jugar i fer l'activitat.

Per una altra part, la utilització de les TIC ha estat un punt molt favorable. Tot i que dugui més feina de l'habitual preparar una activitat de comprensió lectora mitjançant les noves tecnologies, el resultat final ha estat molt positiu. Els alumnes més grans i amb més capacitat d'ús dels ordinadors, han pogut treballar la comprensió lectora d'una manera molt més lúdica i atractiva.

Així doncs, penso que la comprensió lectora és una tasca que, a les escoles, no hem de deixar de banda, sinó que l'hem de treballar molt més del que s'està treballant ara. A més, és una tasca molt transversal, es pot treballar a qualsevol assignatura, no només a les assignatures de llengua. Si entre tots els mestres i especialistes ens conscienciem que la comprensió lectora és una feina a la qual hi hem de posar atenció, els alumnes facilitaran i aprofitaran més el seu temps d'estudi, ja que podran comprendre millor i més ràpidament qualsevol text escrit. I, per tant, si tenen aquesta habilitat desenvolupada, aconseguiran uns millors resultats acadèmics, tal com diu Llorens (2015).

Finalment, vull fer una petita reflexió de tot allò que he après realitzant aquest treball i posant en pràctica les propostes d'intervenció. Per començar, l'elecció d'aquest tema fou perquè em semblava un tema interessant i proper, però després de fer tot el conjunt d'aquesta feina, he pogut ampliar el meu coneixement sobre la qüestió i veure que falta molta feina per fer a les escoles de primària i que no se li dona la importància que hauria de tenir.

Bibliografia

Antoja, J., et Matas, A. M. (n.d.). M'endevines? Web d'endevinalles per a nens i nenes. *Edu 365*. Recuperat de <http://www.edu365.cat/infantil/endevinalles/portada.htm> [Consulta a 5 d'abril de 2019]

Cassany, D., Luna, M., et Sanz, G. (1993). *Ensenyar llengua*. Barcelona: Editorial Graó.

Camino a la escuela (2015). Recuperat de <https://www.youtube.com/watch?v=8OHV5zpVpZ0&t=284s> [Consulta a 18 de maig de 2019]

Català, G., Català, M., Molina, E., et Monclús, R. (1996). *Avaluació de la comprensió lectora. Proves ACL. Cicle mitjà i superior de primària*. Barcelona: Editorial Graó.

Colomer, T., et Camps, A. (1998). *Ensenyar a llegir, ensenyar a comprendre*. Barcelona: Edicions 62.

Generalitat de Catalunya (2018). *Avaluació Educació Primària*. Recuperat de http://csda.gencat.cat/web/.content/home/consell_superior_d_avalua/pdf_i_altres/prova_avaluacio_primaria_2018/CASTELLA-2018.pdf [Consulta a 18 de maig de 2019]

Llorens Esteve, R. (2015). *La comprensión lectora en Educación Primaria: importancia e influencia en los resultados académicos* (Treball de Fi de Grau. Universidad Internacional de la Rioja). Recuperat de <https://reunir.unir.net/bitstream/handle/123456789/3411/LLORENS%20ESTEVE%2c%20RUBEN.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [Consulta a 11 de maig de 2019]

Oñate, E. (n.d.). *Comprensi3n Lectora: marco te3rico y propuesta de intervenci3n did3ctica* (Treball de Fi de Grau. Universitat de Valladolid, Castella i Lle3). Recuperat de <https://uvadoc.uva.es/bitstream/10324/3198/1/TFG-B.231.pdf> [Consulta a 21 de febrer de 2019]

Rinc3n, A. (2012). *Compet3ncies lectores i 3xit escolar*. Barcelona: Edici3 Fundaci3 Jaume Bofill. Recuperat de: <https://www.fbofill.cat/sites/default/files/569.pdf> [Consulta a 14 d'abril de 2019]

Salv3, F., et Aguilar, S. (2015). *Endevinalla va, endevinalla ve. Recull d'endevinalles*. Barcelona: Editorial Salvatella.

Sol3, I. (1987). *L'ensenyament de la comprensi3 lectora*. Barcelona: Ediciones CEAC, S.A.

Sol3, I. (1992). *Estrategias de lectura*. Barcelona: Editorial Gra3.

Sol3, I. (2012). *La comprensi3 lectora, una clau per a l'aprenentatge*. Debats d'educaci3. Barcelona: Edici3 Fundaci3 Jaume Bofill. Recuperat de: <http://debats.cat/sites/default/files/debats/pdf/comprendio-lectora.pdf> [Consulta a 20 d'abril de 2019]

Soriano Ferrer, M., S3nchez L3pez, P., Soriano Ayala, E., et Nieves Cazorla, F. (2013). Instrucci3n en estrat3gies de comprensi3 lectora mediante enseñanza recíproca: efectos del agrupamiento de los estudiantes. *Anales de psicología*, 29(3), 848-854. Recuperat de <https://revistas.um.es/analesps/article/view/analesps.29.3.158401/152031> [Consulta a 15 de maig de 2019]

Vall3s Ar3ndiga, A. (2005). Comprensi3 lectora y procesos psicol3gicos. *Universidad de Alicante. Departamento de Psicología de la Salud*. Recuperat de: <http://pepsic.bvsalud.org/pdf/liberabit/v11n11/v11n11a07.pdf> [Consulta a 5 de maig de 2019]

Annexos

Annex 1: cartes joc "memory".

Color blau: una mica de tot.

Color vermell: la Fira i el Firó de Sóller.

Platja

A l'estiu, amb el sol,
l'aigua i l'arena, és on
millor s'està.

Granja

Aquí hi podem trobar
molts animals: porcs,
ovelles, gallines, vaques. I
la persona que no hi pot
faltar és el granger!

Fons del mar

Quants peixos! Quants
animals marins! Tot és
blau i ple de vida. Aquest
és un paisatge que hem
de conservar.

Color taronja: paisatges.

Color verd: animals.

Cafetera

Si vols beure un bon cafè,
amb ella te'l podràs fer.

Torradora de pa

Quan el pa et vulguis
torrar, ella t'ajudarà!

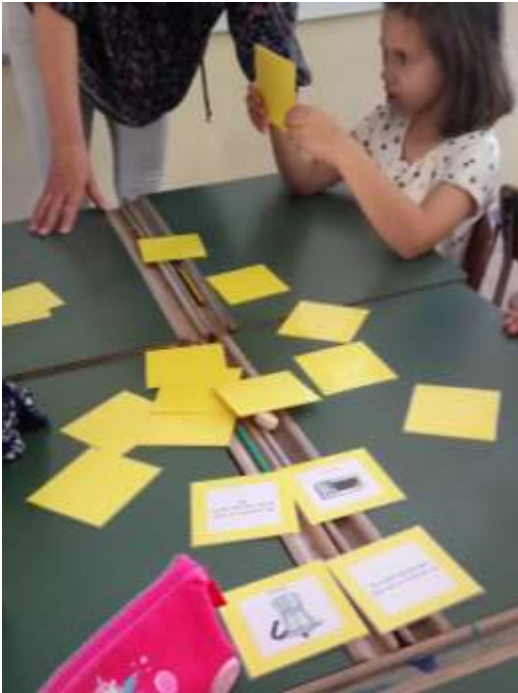

Forn

Si ho vols gratinar, a dins
l'hauràs de ficar.

Color groc: coses que podem trobar en una cuina.

Annex 2: fotos de la classe de 2n.

Annex 3: preguntes vídeo.

MULTIPLE CHOICE QUESTION 100 out of 100

Què significa la paraula "ruta"?

- És el camí que has de fer per anar d'un lloc a un altre.
- És un estil musical.
- És un trajecte que es fa amb avió.

MULTIPLE CHOICE QUESTION 100 out of 100

Quin tipus de transport de motor utilitzen?

- Un camió.
- Van amb autobús.
- Cap.

Aquestes són les dues preguntes que els alumnes han de respondre mentre fan la visualització del vídeo. Durant el seu transcurs, el vídeo s'aturarà dos cops per demanar-los aquestes preguntes. Si els alumnes no les contesten, no poden continuar veient el vídeo.

Tal i com es pot observar, tots els alumnes que l'han vist, han contestat les dues preguntes correctament ("100 out of 100").

Camí a l'escola, molt més que una pel·lícula

Dirigida per Pacal Plisson, descriu el viatge diari que fan tres nins i una nina per arribar a l'escola. Històries reals de quatre petits herois que s'esforcen per tenir accés a una educació i a una vida millor. Malgrat les seves diferències, tots quatre comparteixen les mateixes ganes d'aprendre.

JACKSON (11 anys, Kenia) camina cada matí 15 quilòmetres des de casa seva fins a l'escola, a través de terres poblades d'animals salvatges. L'acompanya la seva germana Salomé, de 6 anys. Jackson està decidit a seguir estudiant. Gràcies a les seves bones notes, es beneficia d'una beca que li permet comprar els llapis i l'uniforme escolar, la seva possessió més preuada, que cada dia neteja a consciència. "Tot i que jo sigui pobre, no vull anar brut a l'escola", afirma Jackson. Ell vol que Salomé estudiï perquè així també podrà elegir el seu futur. Tot i que mai ha vist un avió, somia en ser pilot i descobrir el món.

CARLITOS (11 anys, Argentina) viu amb el seu pare, Gilberto, la seva mare, Nélide i la seva germana menor, Micaela. Són una família de pastors, instal·lats a un racó inhòspit de la Patagònia. Des dels 6 anys va a l'escola a cavall. Cada dia recorre 18 quilòmetres. Creua muntanyes i grans planures, sense importar el temps que faci. El seu cavall, Chiverito, és molt més que un mitjà de transport. Entre ells dos s'ha establert una complicitat absoluta. Aquest any Carlitos viatja amb la seva germana, amb qui ara comparteix el cavall. A Carlitos li encanta l'escola. Vol quedar-se a la seva regió i convertir-se en un veterinari útil a la comunitat.

ZAHIRA (12 anys, Marroc) viu en una aldea de les fredes muntanyes de l'Atlas. Desafortunadament, a la regió, molts pares no volen que les seves filles vagin a l'escola. No és el cas de Zahira, que compta amb el suport de la seva família. Tots els diumenges es desperta quan surt el sol i comença un trajecte de 22 quilòmetres per arribar a l'escola-internat d'Asni, on resideix fins al divendres. A la meitat del trajecte es reuneix amb les seves dues amigues, Zineb i Noura. Mentre caminen, repassen la lliçó i parlen de les seves coses. Quan arriben a la carretera, fan autoestop per si algun conductor les vol atracar a l'escola. Zahira estudia molt i treu molt bones notes, i és per això que ha obtingut una beca. Somia en ser metgessa per curar els pobres i li agradaria convèncer a les famílies de la regió per a què permetin que les seves filles rebin educació.

SAMUEL (13 anys, Índia) viu a un poble de pescadors del Golf de Bengala, en una cabanya sense aigua corrent ni electricitat. Va néixer amb una discapacitat i no pot caminar. A l'Índia, la majoria de les famílies no pot enviar tots els seus fills a l'escola. Samuel és, per ara, l'únic de la seva família que sap llegir. Per anar a l'escola utilitza una cadira de rodes durant més de 4 quilòmetres, a través de camins plens d'obstacles. Però ell mai perd el somriure ni els seus somnis. A l'escola tots ajuden a Samuel. Llegir en veu alta li costa molt, ja que ha de forçar la veu perquè l'entenguin. Però s'esforça i somia en ser metge per ajudar els nins discapacitats com ell.

<https://caminoalaescuela.com> (text adaptat)

Annex 5: preguntes “Quizziz”.

Es poden veure les respostes correctes marcades de color verd.

Question 1

120 seconds

Q. Què és el pitjor del camí que fa Jackson cada dia?

— answer choices —

- La calor
- La pols
- Els obstacles
- Els animals salvatges

Question 2

120 seconds

Q. Quina d'aquestes afirmacions sobre Jackson és certa?

— answer choices —

- No treu molt bones notes.
- L'acompanya a l'escola la seva germana gran.
- Vol ser veterinari per ajudar als animals salvatges.
- Camina molts quilòmetres per estudiar i complir el seu somni.

Question 3

120 seconds

Q. Qui és Nèlida?

— answer choices —

- La mare de Carlitos
- Una amiga de Zahira
- La germana de Samuel
- La germana de Jackson

Question 4

120 seconds

Q. Els pares de Carlitos són...

— answer choices —

- Pastors
- Veterinaris
- Agricultors
- Pescadors

Question 5

120 seconds

Q. Com va a l'escola Carlitos?

— answer choices —

- Amb el seu cavall
- Caminant
- Fa autoestop
- Amb transport públic

Question 6

120 seconds

Q. Quina d'aquestes afirmacions sobre Carlitos és certa?

— answer choices —

- Camina molts quilòmetres per anar a l'escola
- Viu a un poble gran d'Argentina
- El seu cavall és també el seu amic
- Vol pilotar avions

Question 7

120 seconds

Q. Què significa el mateix que "desafortunadament" (subratllat al text)?

— answer choices —

- Favorablement
- Innecessàriament
- Desgraciadament
- Irremediablement

Question 8

120 seconds

Q. L'escola-internat (subratllat al text) on estudia Zahira és una escola...

— answer choices —

- on s'aprenen idiomes
- només per a gent amb diners
- on els alumnes viuen i estudien
- de primària, secundària i batxillerat

Question 9

120 seconds

Q. Selecciona l'oració que tingui les comes col·locades correctament

— answer choices —

- Quan van a l'escola, Zahira, Zineb i Noura parlen, de les seves coses.
- Quan van a l'escola, Zahira, Zineb i Noura parlen de les seves coses.
- Quan van, a l'escola, Zahira, Zineb i Noura parlen de les seves coses.
- Quan van a l'escola, Zahira, Zineb, i Noura, parlen de les seves coses.

Question 10

120 seconds

Q. Segons el text, què fan Zahira i Jackson per aconseguir una beca?

— answer choices —

- Organitzen activitats per als més petits.
- Obtenen bons resultats en els exàmens.
- Ajuden els seus companys a estudiar.
- Col·laboren en el menjador escolar.

Question 11

120 seconds

Q. Què li agradaria a Zahira?

— answer choices —

- Viure en un lloc menys fred.
- Fer autoestop per anar a l'escola
- Aixecar-se molt prest els diumenges.
- Servir d'exemple a altres nines de la seva regió.

Question 12

120 seconds

Q. Quina d'aquestes afirmacions sobre Samuel és certa?

— answer choices —

- Li costa una mica caminar.
- Viu en un poble de pastors.
- Encara no ha après a llegir.
- Els seus germans l'ajuden a arribar a l'escola.

Question 13

120 seconds

Q. Tria l'oració correcta per completar l'oració:
Samuel, Grabiell i Emmanuel tenen molts obstacles per anar a l'escola _____ mai
perden el somriure.

— answer choices —

- tot i que
- quan
- pot ser
- com

Question 14

120 seconds

Q. Segons el text, l'educació servirà als protagonistes de la pel·lícula per a...

— answer choices —

- guanyar molts diners.
- viatjar per tot el món.
- relacionar-se amb altres nins i nines.
- poder fer realitat el seu somni.

Annex 6: respostes “Quizziz”.

En aquest apartat es pot veure el nombre de preguntes que cada alumne ha encertat i ha errat.

	Marina	14	100% Accuracy	13270 Score
	Biel	14	100% Accuracy	13180 Score
	Jordi	13	93% Accuracy	12450 Score
	Maria	13	93% Accuracy	12420 Score
	Caterina	13	93% Accuracy	12210 Score
	Toni M	13	93% Accuracy	11650 Score
	Joe	13	93% Accuracy	11540 Score
	Asha	12	86% Accuracy	11590 Score
	Juan	12	86% Accuracy	11500 Score
	Josep	12	86% Accuracy	11500 Score
	Margalida	12	86% Accuracy	11410 Score
	Xisco R	12	86% Accuracy	11390 Score
	Africa	12	86% Accuracy	11370 Score
	Maria	12	86% Accuracy	11330 Score
	Paula B	12	86% Accuracy	11190 Score
	Alex J.P	12	86% Accuracy	11050 Score
	Rafa	12	86% Accuracy	10880 Score

	Fani		79% Accuracy	10460 Score
	Shalanei		79% Accuracy	10150 Score
	Daniel		79% Accuracy	10130 Score
	Marc		71% Accuracy	9520 Score
	Miquel Àngel		71% Accuracy	9520 Score
	Leonel		71% Accuracy	9410 Score
	Josep		71% Accuracy	8890 Score
	Luis		50% Accuracy	6230 Score
	Yhanira		43% Accuracy	5730 Score

A continuació, podem veure dos exemples de respostes de preguntes. A la primera tothom, excepte un alumne, ha contestat bé. En canvi, a la segona pregunta, que era més de tipus ortogràfic, molts alumnes l'han contestat malament. Cal afegir que els quatre jugadors que surten en gris és degut a una errada que van tenir els alumnes a l'hora de ficar-se dins el programa, ja que hi va haver quatre persones que es van apuntar dos cops sense voler.

Primer exemple:

Segon exemple:

9. Selecciona l'oració que tingui les comes col·locades correctament

a	Quan van a l'escola, Zahira, Zineb i Noura parlen, de les seves coses.	4 players	13 %	
b	Quan van a l'escola, Zahira, Zineb i Noura parlen de les seves coses.	13 players	43 %	
c	Quan van, a l'escola, Zahira, Zineb i Noura parlen de les seves coses.	2 players	7 %	
d	Quan van a l'escola, Zahira, Zineb, i Noura, parlen de les seves coses.	7 players	23 %	
●	No attempts	4 players	13 %	

Tot seguit, hi ha una visualització completa del llistat d'alumnes i de les preguntes que s'han contestat correctament (en verd) i de les que s'han contestat malament (en vermell). Aquest és un gràfic molt visual a l'hora de veure quines han estat les preguntes amb les que els alumnes han tingut més facilitat en contestar i quines menys.

Player names	Score	Q1	Q2	Q3	Q4	Q5	Q6	Q7	Q8	Q9	Q10	Q11
		73%	70%	57%	87%	83%	60%	83%	80%	43%	80%	60%
Marina	13270 (100%)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Biel	13180 (100%)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Jordi	12450 (93%)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓
Maria'	12420 (93%)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓
Caterina	12210 (93%)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓
Toni M	11650 (93%)	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Joe	11540 (93%)	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓
Asha	11590 (86%)	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗
Juan	11500 (86%)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✗
Josep	11500 (86%)	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗
Margalida	11410 (86%)	✗	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Xisco R	11390 (86%)	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓
Africa	11370 (86%)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗
Maria	11330 (86%)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✗	✓	✓
Paula B	11190 (86%)	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	✗	✓	✓
Alex J.P	11050 (86%)	✗	✗	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓

Annex 7: fotos de la classe de 6è.

Visualització del vídeo dins l'aula.

Segona lectura en veu alta.

Els alumnes entren a la plataforma “Quizziz” per poder realitzar el qüestionari.